

Gravid och ammande arbetstagare i verksamhet med joniserande strålning

Sammanfattning

- Gravid arbetstagare får avstå arbete på kontrollerat och skyddat område under graviditeten.
- Om gravid arbetstagare vill arbeta kvar på kontrollerat och skyddat område under graviditeten ska detta först riskbedömas av sjukhusfysiker.
 - För de flesta arbetsuppgifter och arbetsplatser med joniserande strålning på SU är strålningsnivån så låg att det inte är ett hinder att fortsätta arbeta om gravid arbetstagare så önskar.
- För ammande arbetstagare som hanterar öppna strålkällor ska riskbedömning göras av sjukhusfysiker.

Syfte

Syftet med rutinen är att skydda det ofödda och ammade barnet mot skadlig verkan av joniserande strålning. Gäller för arbetstagare som i sitt arbete exponeras för joniserande strålning på kontrollerat och skyddat område.

Ansvar

Ansvarig chef som sysselsätter arbetstagare i en verksamhet med joniserande strålning har ansvar för att följa dessa regler.

Regler

- Kvinnliga arbetstagare i verksamhet med joniserande strålning ska informeras om denna rutin vid anställning och om vikten av att tidigt meddela graviditet till arbetsgivaren.
- Med arbetstagare avses även studerande och praktikanter som utbildas för att arbeta i verksamhet med joniserande strålning.

Gravida

- Gravid arbetstagare har rätt att avstå från arbetsuppgifter på kontrollerat och skyddat område. I lokaler som gränsar till skyddat och kontrollerat område finns inga restriktioner.
- Riskbedömning av arbetsmoment med joniserande strålning ska göras. Sjukhusfysiker på Medicinsk teknik och fysik (MTF) kontaktas för hjälp med bedömning.
[Strålsäkerhet - Sahlgrenska Universitetssjukhuset](#)
- Gravid arbetstagare får inte delta i de arbetsmoment som efter riskbedömning av sjukhusfysiker bedömts olämpliga ur strålskyddssynpunkt.
- Gravid arbetstagare får inte utföra arbetsuppgifter vid en nödsituation med en strålkälla där exponeringssituationen inte är känd.
- Stråldosen till fostret ska hållas så låg som möjligt och ska inte överskrida 1 mSv under återstoden av graviditeten genom att arbetstagaren använder aktuella strålskyddshjälpmedel för respektive verksamhet, håller avstånd och minimerar tiden för strålningsexponering.
- I de arbetsmoment där strålskyddskläder rutinmässigt används ska dessa kunna bäras på ett korrekt sätt när

magen växer. När strålskyddskläder inte längre passar ska gravid arbetstagare inte arbeta i verksamhet med joniserande strålning. Kjol och väst är att föredra som strålskyddsklädsel.

- Gravid arbetstagare ska bära en personlig dosimeter i maghöjd. Dosimeter beställs från Persondosimetri SU [Persondosimetri Sahlgrenska Universitetssjukhuset - Sahlgrenska Universitetssjukhuset](#). Om arbetstagaren redan bär dosimeter i sitt dagliga arbete ska dosimetern flyttas till maghöjd och graviditet meddelas till Persondosimetri SU. Persondosimetri SU bevakar stråldosresultaten särskilt och rapporterar tillbaka till arbetstagare samt chef om stråldoserna riskerar att överskrida gällande gränsvärde.

Ammande

- Riskbedömning av arbetsmoment med öppna strålkällor ska göras. Sjukhusfysiker på Medicinsk teknik och fysik (MTF) kontaktas för hjälp med bedömning. [Strålsäkerhet - Sahlgrenska Universitetssjukhuset](#)
- Ammande arbetstagare får inte delta i de arbetsmoment som efter riskbedömning av sjukhusfysiker bedömts olämpliga ur strålskyddssynpunkt.

Relaterade dokument

Strålskyddslagen (2018:396)

AFS 2023:2 7 kap. Gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare

Rutin Skydd av arbetstagare och allmänhet i lokaler

Rutin Kategoriindelning av arbetstagare och lokaler i verksamhet med joniserande strålning

[Guide - Gravida och ammande arbetstagare - Västra Götalandsregionen](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Innehållsansvar: Charlotta Lundh, (chajo18), Sjukhusfysiker 1:e

Granskad av: Peter Gjertsson, (petgj1), Områdeschef

Godkänd av: Boubou Hallberg, (bouha1), Sjukhusdirektör

Dokument-ID: SU9771-677637494-761

Version: 1.0

Giltig från: 2025-09-05

Giltig till: 2027-09-04